

**RYZYKOWNE ZACHOWANIA
W INTERNECIE: SZKODLIWE TREŚCI**

CZY WYSTARCZY MI WYOBRAŹNIA?

**SCENARIUSZ ZAJĘĆ
PROFILAKTYCZNYCH
DLA UCZNIÓW W WIEKU 13–15 LAT**

BEZPIECZNI W SIECI Z OSE

DOFINANSOWANO ZE ŚRODKÓW BUDŻETU PAŃSTWA

Autor

Katarzyna Fenik-Gaberle

Redakcja merytoryczna

Anna Borkowska

Redakcja językowa i korekta

Katarzyna Gańko, Diana Kania

Opracowanie graficzne, skład

Aneta Witecka

© NASK Państwowy Instytut Badawczy
Warszawa 2021

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach licencji Creative Commons
Uznanie autorstwa – [Użycie niekomercyjne \(CC BY-NC\) 4.0 Międzynarodowe](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/)

NASK Państwowy Instytut Badawczy
ul. Kolska 12
01-045 Warszawa

KATARZYNA FENIK-GABERLE

CZY WYSTARCZY MI WYOBRAŹNIA?

SCENARIUSZ ZAJĘĆ
PROFILAKTYCZNYCH
DLA UCZNIÓW W WIEKU 13–15 LAT

BEZPIECZNI W SIECI Z OSE ● ● ●

NASK

ose OGÓLNOPOLSKA
SIEĆ EDUKACYJNA

WSTĘP

Rozwój nowych technologii sprawił, że nawet młodszy użytkownicy internetu mają dostęp do jego zasobów, także do treści, które są dla nich niebezpieczne. Z badań wynika, że ponad 42% dzieci styka się online z brutalnymi scenami, w tym wiele z nich – przypadkowo*. Najczęściej młodzi internauci mają kontakt z treściami o charakterze przemocy publikowanymi na stronach internetowych, w serwisach społecznościowych czy na kanałach filmowych i streamingowych. Mogą też natknąć się na tego rodzaju materiały w skrzynkach mailowych, do których trafiają one w postaci spamu. Treści szkodliwe dostępne są także w grach komputerowych, w tym online, i grach na smartfony.

Według opinii dzieci głównym źródłem internetowych zagrożeń dla osób w ich wieku są przede wszystkim strony internetowe służące do zamieszczania filmów wideo, w których pojawiają się treści pornograficzne i przemoc**.

Tendencję tę potwierdza najnowsze badanie NASK „Nastolatki 3.0”***.

Sformułowanie „szkodliwe treści” używane jest do określenia obrazów, plików audio, wideo (filmów) czy tekstów udostępnianych w internecie, z którymi kontakt może być szkodliwy dla psychiki człowieka. Zaliczamy do nich m.in.: materiały promujące niewłaściwe zachowania, pokazujące przemoc i okrucieństwo, nawołujące do podejmowania działań szkodliwych dla zdrowia bądź promujące zażywanie niebezpiecznych substancji, a także ukazujące treści pornograficzne czy nakłaniające do dyskryminacji, szerzące mowę nienawiści.

Materiały pokazujące przemoc i agresję obecne są w mediach od lat. Wirtualne środowisko sprzyja jednak ich rozpowszechnianiu. Coraz większy zasięg i rozwój nowoczesnych technologii sprawia, że dostęp do tego rodzaju treści stał się dużo łatwiejszy. Występują one w filmach, na zdjęciach i w brutalnych grach komputerowych przeznaczonych nie tylko dla osób dorosłych, ale również dla dzieci i młodzieży. Przemoc prezentowana jest też często w formie rozrywki. Wiele materiałów zawierających szkodliwe treści to wytwory samych internautów. Łatwość publikacji w sieci oraz brak skutecznych mechanizmów weryfikacji treści pozwala zamieszczać obok wartościowych zasobów także te zawierające brutalny i drastyczny przekaz – szokujący czy wywołujący sensację. Przykładem tego rodzaju internetowej twórczości stały się popularne ostatnio wśród młodzieży tzw. patostreamy, czyli transmisje na żywo prezentujące ekstremalne, niebezpieczne zachowania, które mogą być powtarzane przez dzieci i młodzież.

Stopień oddziaływania szkodliwych treści na zachowania dzieci zależy od wielu czynników: rodzaju materiału, wieku odbiorcy, cech jego osobowości oraz środowiska, w którym się wychowuje. Niewątpliwie najbardziej destrukcyjny wpływ jest widoczny w przypadku najmłodszych użytkowników internetu. Kontakt ze szkodliwymi treściami wywołuje u nich silne emocje, obniża próg tolerancji (przyzwyczajania się do ich istnienia), przez co może stać się elementem zagrażającym rozwojowi młodych ludzi z uwagi na to, że poznawaniu tego rodzaju treści nie towarzyszy jeszcze umiejętność radzenia sobie z trudnymi emocjami. Poza tym oglądanie nieodpowiednich materiałów bez wyjaśnienia kontekstu ich powstania czy opublikowania zniekształca obraz świata, relacji między ludźmi, zasad współżycia społecznego.

Jedną z kampanii edukacyjnych sprzed kilku lat używała hasła „Internet to okno na świat. Cały świat...”. Idealnie opisuje ono pojęcie niezwyklej dostępności, jaką umożliwia internet, także do treści, które mogą być bardzo szkodliwe. Dlaczego ta szkodliwość jest tak wielka, jeśli chodzi o dzieci i młodzież?

* Pyżalski J., Zdrodowska A., Tomczyk Ł., Abramczuk K., (2019), *Polskie badanie EU Kids Online 2018. Najważniejsze wyniki i wnioski*, Poznań: Wydawnictwo Naukowe UAM [online, dostęp z dn. 10.11.2021].

** Livingstone S., Kirwil L., Ponte C., Staksrud E., (2013), *In their own words: what bothers children online?*, with the EU Kids Online network [online: dostęp z dn. 10.11.2021].

*** Lange R. (red.), (2021), *Nastolatki 3.0. Raport z ogólnopolskiego badania uczniów*, Warszawa: NASK – Państwowy Instytut Badawczy [online, dostęp z dn. 10.11.2021].

Po pierwsze poziom rozwoju emocjonalnego i poznawczego jest niewystarczający, by zneutralizować znaczenie oglądanych treści. Dzieci przyswajają je bez umiejętności selekcji na szkodliwe i nieszkodliwe. Obserwując np. agresywne zachowania publikowane w internecie, mogą wkomponowywać je w naturalny zestaw ludzkich zachowań, uznać za normę.

Po drugie zamieszczanie w sieci szkodliwych materiałów może być także elementem zachowań przestępczych – podawane za pomocą manipulacji, oszustwa, ostatecznie służą odwróceniu uwagi od istoty działań, do których tak naprawdę zmierza nadawca treści. Takim przykładem są informacje zachęcające do odwiedzenia konkretnej strony internetowej zawierającej nielegalne treści, z którymi kontakt jest niezgodny z prawem (np. materiały przedstawiające wykorzystywanie seksualne dzieci).

Ograniczenie wpływu niebezpiecznych treści na młodych użytkowników internetu polega z jednej strony na edukowaniu dzieci, uświadamianiu im szkodliwości nieodpowiednich materiałów, a także uczeniu, by zgłaszały przypadki natknięcia się na nie w sieci. Z drugiej – ważne jest upowszechnianie wiedzy na temat wprowadzania zabezpieczeń technicznych. Planując działania profilaktyczne w tym zakresie, miejmy świadomość, że podejmujemy z młodymi ludźmi rozmowy o bardzo wrażliwej treści. Powinniśmy przy tym zdawać sobie sprawę, że część z nich już dawno trafiła w internecie na agresję, pornografię, nawoływanie do nienawiści itp. lub za chwilę z ciekawości będzie ich poszukiwała. To bardzo dobry moment na rozmowę – pod warunkiem, że dobrze zaplanujemy cele tej edukacji.

Pierwszym celem edukacyjnym jest ujawnienie różnorodności treści dostępnych w sieci, by w ten sposób młodzi ludzie byli uprzedzeni, że mogą znaleźć w internecie materiały, które będą dla nich niewłaściwe – nieprzyjemne, nieoczekiwane, powodujące niechciane konsekwencje, a nawet przyczyniające się do powstania problemów z prawem. Drugim celem jest pokazanie konsekwencji psychologicznych i prawnych, jakie niesie za sobą kontakt z nieodpowiednimi materiałami. Trzecim – edukacja na temat alternatywnych metod poznawania świata. Czwartym natomiast – przekazywanie wiedzy o instytucjach i osobach, które zajmują się zwalczaniem nielegalnych treści lub udzielaniem pomocy w sytuacji wystąpienia szkód emocjonalnych i społecznych.

INFORMACJE NA TEMAT ZAJĘĆ

● CELE ZAJĘĆ:

- Przekazanie wiedzy na temat różnorodności zasobów internetowych.
- Kształtowanie umiejętności świadomego wybierania, korzystania z treści dostępnych w internecie.
- Przekazanie informacji o możliwościach sięgania po pomoc w sytuacji kontaktu online ze szkodliwymi i nielegalnymi treściami.

● CZAS TRWANIA:

45–60 min

● ODBIORCY:

uczniowie w wieku 13–15 lat

● REALIZATORZY:

pedagodzy, psychologowie, nauczyciele zajmujących się profilaktyką zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży, w tym podejmowanych przy użyciu nowych technologii

● REALIZACJA:

podczas pracy z klasą w szkole lub w czasie dodatkowych zajęć z nastolatkami poza systemem szkolnym

● POMOCE NIEZBĘDNE DO PRZEPROWADZENIA ZAJĘĆ:

duże arkusze papieru, markery, wydrukowane karty pracy, długopisy

SCENARIUSZ ZAJĘĆ

● ĆWICZENIE 1: WYOBRAŹNIA – CZY ONA MI WYSTARCZY?

Przedstaw młodzieży postać ich rówieśnika – Norberta, który wielokrotnie pytał pradiadka o szczegóły z jego życia. Nigdy jednak nie dowiedział się od niego, jak to się stało, że ten został ranny podczas wojny.

NORBERT: „Świat jest wielki, jest tam i dobro, i zło, można spotkać porządnych ludzi, ale także tych złych – mawiał pradiadek, gdy prosiliśmy go, by opowiedział nam, jak było na wojnie – powiedział Norbert do kolegów. – Nigdy nie chciał nam opowiedzieć, jak to się stało, że został ranny”.

Zachęć uczniów do wspólnego zastanowienia się nad powodem milczenia pradiadka. Czego chciał uniknąć? Zapisz wszystkie pomysły na dużym arkuszu papieru.

Następnie przeczytaj im jego wypowiedź:

PRADZIADEK: „Obiecałem sobie, że nigdy nie opowiem swoim wnukom, prawnukom, jak mnie traktowano podczas wojny. Nie chciałem do tego wracać, myśleć o tym. Wolałbym, żeby nigdy nikomu nie przydarzyło się to, co mnie spotkało. Zostawiam te straszne wspomnienia za sobą.

Widzę, że w dzisiejszych czasach ludzie bardzo interesują się takimi historiami, nawet jeśli opisują one bardzo drastyczne sceny. Ekscytują się przerażającymi rzeczami, chcą wszystko obejrzeć, wszystko wiedzieć ze szczegółami. Nie wiem, czy to dobrze. Moim zdaniem chyba nie. Z własnego doświadczenia wiem, że takich obrazów nie da się potem wyrzucić z głowy. To z nami zostaje i trudno sobie z tym poradzić”.

Dopisz do listy inne pomysły, które zgłosi młodzież.

Omówienie:

Zwróć uwagę na to, że pradiadek nie chciał mówić wnukom o doznanej krzywdzie. Użył on zwrotu „świat jest wielki” – wyjaśniał w ten sposób, że wokół nas są ludzie, którzy krzywdzą innych, ale są też tacy, którzy tego nie robią. Podobnie jest w internecie: można tam znaleźć wartościowe treści, mądrych ludzi, ale także szkodliwe materiały i osoby o złych intencjach. Pradiadek, jako człowiek dorosły i doświadczony, chce chronić innych przed wiedzą o krzywdzie, która może dotknąć każdego. Nie chce, by jego bliscy myśleli o przykrych rzeczach, źle się czuli. Wierzy, że nie trzeba znać szczegółów historii, by umieć odróżniać dobre zachowanie od złego. Wystarczy wyobraźnia.

Historia z pradiadkiem to tylko przykład. Tak samo jest z internetem: gdy wiemy, że możemy tam trafić na szkodliwe i nielegalne treści, jesteśmy w stanie przewidzieć, że niektóre z nich mogą mieć na nas negatywny wpływ.

● ĆWICZENIE 2: CZĘŚĆ PIERWSZA – CO SIĘ STAŁO?

Podziel klasę na trzy grupy. Każda z nich otrzymuje jedną historię: A, B lub C (**Karta pracy nr 1, cz. 1**). Poproś, by uczniowie przeczytali ją w grupie i wspólnie odpowiedzieli na pytania, a następnie wpisali je do tabelki.

Historia A – część I:

„Patrycja powiedziała nam, że już nie wchodzi na żadne strony internetowe, których nie zna, szczególnie wieczorem”.

Co się stało?	Co mogła poczuć Patrycja?	O czym pomyślała?	Czego jeszcze nie wiemy?	Co warto teraz zrobić?

Historia B – część I:

„Hania – siostra mojego kolegi – wrzuciła coś do sieci, a potem miała kłopoty”.

Co się stało?	Co mogła poczuć Hania?	O czym pomyślała?	Czego jeszcze nie wiemy?	Co warto teraz zrobić?

Historia C – część I:

„Rozumiem pożartować, być zdziwionym, ale żeby aż tak przeginać? Znajomi z osiedla zrobili hejt w internecie na Maxa i jego siostrę tylko dlatego, że ich ojciec jest z innego kraju”.

Co się stało?	Co mógł poczuć chłopiec i jego rodzina?	O czym pomyślał?	Czego jeszcze nie wiemy?	Co warto teraz zrobić?

● ĆWICZENIE 2: CZĘŚĆ DRUGA – KONSEKWENCJE I CO DALEJ?

Zbierz prace każdej z grup – historię z wypełnioną tabelką. Dodaj drugą część historii i przekaz ją grupie obok. Poproś, by uczniowie przeczytali teraz w swojej grupie pierwszą część historii i wypełnioną przez inną grupę tabelkę, a następnie zapoznali się z drugą częścią historii (**Karta pracy nr 1, cz. 2**) i dopisali to, czego według nich brakuje jeszcze w tabelce.

Wskazówka:

Zwróć uwagę, by grupa nie skupiała się na ocenianiu pracy innych czy wykreślaniu ich pomysłów, ale na dodawaniu nowych propozycji po zapoznaniu się z drugą częścią historii.

Historia A – część II:

Patrycja weszła na stronę internetową, na której zobaczyła ludzi używających przemocy wobec zwierząt. Nie wiedziała, że filmy, które tam znalazła, będą takie brutalne. Miała nadzieję, że to normalna strona o dzikich zwierzętach. Nie chciała oglądać tego, co tam umieszczono. Wie, że nie wolno stosować przemocy wobec zwierząt, nie wolno też publikować takich drastycznych treści w internecie. Trudno jej teraz zapomnieć o tym, co widziała.

Historia B – część II:

Hania: „Udostępniłam innym zdjęcia jakiejś dziewczyny, która wyglądała na pijaną, miała podbite oko, wszyscy się z tego śmialiśmy. Nie wiedziałam, że to jakaś konkretna dziewczyna, że to zdjęcie jest przerobione. W sumie nie pomyślałam, że to głupie. Wszystko było takie łatwe – jedno kliknięcie i już. Znaleźli mnie w sieci znajomi tej dziewczyny ze zdjęcia i pogadaliśmy. Jakie to było dziecinne i głupie – nie pomyśleć”.

Historia C – część II:

Piotrek i Max są kolegami z klasy. Piotrek obraził się na swojego kolegę, bo ten nie chciał mu podpowiadać na sprawdzianie z matematyki. Namówił więc znajomych, by naśmiewali się z pochodzenia jego rodziny i ich akcentu w wymowie. Na forum społecznościowym ubliżali jemu i jego rodzinie.

Następnie omów każdą z historii – odczytaj pierwszą i drugą część, poproś grupę, która dostała drugą część historii, o omówienie wyników pracy grupowej.

Omówienie:

Historia A

Zwróć uwagę na rozróżnienie szkodliwych i nielegalnych treści. W dyskusji z młodzieżą podkreśl, że nielegalne treści są jednocześnie szkodliwe dla kogoś konkretnego, krzywdzą go. Tu przykładem krzywdy są emocje, które poczuła Patrycja, jej niechęć do korzystania z internetu. Publikowanie online treści przedstawiających przemoc i okrucieństwo (i jednocześnie je propagujących) jest nielegalne, czyli sprzeczne z prawem. Nielegalne są również zachowania prezentowane w tego rodzaju materiałach, np. znęcanie się nad zwierzętami, które zobaczyła na stronie internetowej bohaterka historii, jest według polskiego prawa przestępstwem. Niezgodne z prawem jest też pokazywanie i udostępnianie takich treści innym osobom. Jeśli ktoś zauważy podobne rzeczy w internecie – należy je zgłosić do odpowiednich instytucji.

Emocje i myśli, jakie pojawiły się u Patrycji, są bardzo ważne. Warto, by bohaterka historii porozmawiała o nich z kimś dorosłym. Rodzice i nauczyciele często przypominają, by uważać podczas korzystania z internetu. To prawda, tak samo jak to, że można nieświadomie (bez swojej winy) zobaczyć coś, co spowoduje złe samopoczucie. Przez jakiś czas trudno o tym zapomnieć, można nadal czuć trudne emocje.

Historia B

Ta historia opisuje udostępnianie szkodliwych treści, które promują (pokazują, zachwalają) przemoc rówieśniczą poprzez publiczne naśmiewanie się z czyjegoś wizerunku w internecie. Takie zachowanie krzywdzi kogoś konkretnego. Tylko ta osoba, której wizerunek jest utrwalony na zdjęciu, ma prawo wyrazić zgodę na jego udostępnienie w sieci. Ona też decyduje o tym, w jaki sposób chce być przedstawiona na zdjęciu.

Wizerunek, podobnie jak dobre imię i godność, zaliczany jest do dóbr osobistych człowieka i podlega ochronie prawnej (art. 23 k.k.). Przerabianie czyjś wizerunku i rozpowszechnianie go bez zgody osoby przedstawionej na zdjęciu (publiczne udostępnianie jak w opisanym historii) jest naruszeniem tego prawa.

Historia Hani pokazuje także, że możemy uruchomić proces upowszechniania szkodliwych treści oraz nakręcić spiralę przemocy bez złych intencji – tylko dlatego, że nie zastanowiliśmy się wcześniej nad konsekwencjami swojego działania, zrobiliśmy coś dla żartu itp. Nie zwalnia nas to jednak z odpowiedzialności.

Prawdopodobnie młodzież podczas tego ćwiczenia zwróci uwagę na potrzebę natychmiastowego usunięcia zdjęcia z internetu i wszystkich urządzeń, na które ktoś to zdjęcie pobrał. Warto podkreślić, że jest to ogromnie ważne dla osoby, której zdjęcie przerobiono i przekazywano dalej. W dyskusji z uczniami zwróć też uwagę na fakt, że każdy może być ofiarą takiej sytuacji.

Historia C

Zachowanie, do którego Piotrek namówił znajomych, jest niezgodne z prawem i oczywiście szkodliwe. Nie wolno zachęcać innych do wyśmiewania się z kogoś, szczególnie z jego pochodzenia. Analiza tej historii może pokazać, że osoby, które są wyśmiewane, czują się z tym bardzo źle. Tym bardziej jest to dla nich trudne, gdy przedmiotem hejtu są takie cechy, jak pochodzenie, rasa, kolor skóry – to ważna sprawa dla każdego człowieka. W konsekwencji takich zachowań ofiara przemocy może odczuwać wstyd, lęk z powodu tego, kim jest. To bardzo poważna krzywda. Dlatego też namawianie innych do takich zachowań jest uznane w Polsce za niezgodne z prawem.

Treści nawołujące do nietolerancji, ksenofobii, rasizmu są nielegalne. Polskie prawo zabrania ich propagowania, nawoływania do nienawiści na tle różnic narodowościowych, etnicznych, rasowych, wyznaniowych lub ze względu na bezwyznaniowość (art. 256 k.k.). Nielegalne jest także publiczne znieważanie osób z powodu ich przynależności narodowej, etnicznej, rasowej lub wyznaniowej (art. 257 k.k.).

W dyskusji z uczniami podejmij temat korzystania z zasady wolności słowa w kontekście naruszania dóbr osobistych innych ludzi. Porozmawiajcie, jak ta zasada może być wykorzystywana w nieuczciwy sposób, czy usprawiedliwia wyrządzanie krzywdy innym. Postaraj się nie straszyć młodzieży konsekwencjami karnymi. Wskaż raczej, że prawo opisuje, jakie zachowania są właściwe według norm społecznych.

Uwaga do wszystkich historii:

W ostatniej kolumnie tabelki powinny się znaleźć takie pomysły, jak: usunięcie treści, które są przykładem prześladowania w internecie, dokładne omówienie tej sytuacji – by wszyscy zrozumieli, dlaczego jest ona krzywdząca – a także przeproszenie osób, które stały się ofiarą przemocowych działań. Jeśli takie propozycje nie pojawią się w pracach uczniów, uzupełnij ich odpowiedzi o te wątki.

Podsumowanie ćwiczenia:

Szkodliwe treści, które się widziało, powodują, że z ich powodu można czuć się źle, bardzo trudno jest też o nich zapomnieć. Publikowanie nielegalnych materiałów może spowodować, że będziemy mieli kłopoty z prawem.

Takie właśnie mogą być konsekwencje sytuacji, gdy młody człowiek zobaczy w internecie szkodliwe lub nielegalne zdjęcia, filmy, wpisy itp., a następnie pokaże je innym, polubi, udostępni.

● **ĆWICZENIE 3: GDZIE ZNALEŹĆ POMOC?**

Rozdaj **Materiał dla uczniów** i **Kartę pracy nr 2**. Omów w grupie treści znajdujące się w Materiale dla uczniów, natomiast wypełnienie Karty pracy może być zadaniem domowym. W tej sytuacji wróćcie do tematu zajęć na kolejnej lekcji i porozmawiajcie o tym, czego uczniowie dowiedzieli się w wyniku realizacji tego zadania. Wymieńcie się doświadczeniami i wiedzą na temat zgłaszania nielegalnych bądź szkodliwych treści. Może wspólnie zrobicie plakat, który umieścicie w widocznym miejscu w szkole, lub przygotujecie informację na szkolną stronę internetową, tak aby wszyscy uczniowie mogli dowiedzieć się, co robić w takiej sytuacji.

Jeśli uczniowie znają odpowiedź na pytania zawarte w Karcie pracy nr 2, od razu poproś, by podzielili się tą wiedzą na forum grupy.

Zakończenie zajęć:

Poproś chętne osoby o podzielenie się swoimi przemyśleniami z zajęć. Podziękuj wszystkim za udział w lekcji.

MATERIAŁY I KARTY PRACY

● KARTA PRACY NR 1, CZ. 1

Przeczytajcie krótką historię, a następnie wpiszcie do tabeli odpowiedzi na zadane pytania.

Historia A – część I: „Patrycja powiedziała nam, że już nie wchodzi na żadne strony internetowe, których nie zna, szczególnie wieczorem”.	
Co się stało?	
Co mogła poczuć Patrycja?	
O czym pomyślała?	
Czego jeszcze nie wiemy?	
Co warto teraz zrobić?	

Historia B – część I: „Hania – siostra mojego kolegi – wrzuciła coś do sieci, a potem miała kłopoty”.	
Co się stało?	
Co mogła poczuć Hania?	
O czym pomyślała?	
Czego jeszcze nie wiemy?	
Co warto teraz zrobić?	

Historia C – część I:

„Rozumiem pożartować, być zdziwionym, ale żeby aż tak przeginać? Znajomi z osiedla zrobili hejt w internecie na Maxa i jego siostrę tylko dlatego, że ich ojciec jest z innego kraju”.

<p>Co się stało?</p>	
<p>Co mógł poczuć chłopiec i jego rodzina?</p>	
<p>O czym pomyślał?</p>	
<p>Czego jeszcze nie wiemy?</p>	
<p>Co warto teraz zrobić?</p>	

● KARTA PRACY NR 1, CZ. 2

Historia A – część II:

Patrycja weszła na stronę internetową, na której zobaczyła ludzi używających przemocy wobec zwierząt. Nie wiedziała, że filmy, które tam znalazła, będą takie brutalne. Miała nadzieję, że to normalna strona o dzikich zwierzętach. Nie chciała oglądać tego, co tam umieszczono. Wie, że nie wolno stosować przemocy wobec zwierząt, nie wolno też publikować drastycznych treści w internecie. Trudno jej teraz zapomnieć o tym, co widziała.

Historia B – część II:

Hania: „Udostępniłam innym zdjęcia jakiejś dziewczyny, która wyglądała na pijaną, miała podbite oko, wszyscy się z tego śmialiśmy. Nie wiedziałam, że to jakaś konkretna dziewczyna, że to zdjęcie jest przerobione. W sumie nie pomyślałam, że to głupie. Wszystko było takie łatwe – jedno kliknięcie i już. Znaleźli mnie w sieci znajomi tej dziewczyny ze zdjęcia i pogadaliśmy. Jakie to było dziecinne i głupie – nie pomyśleć”.

Historia C – część II:

Piotrek i Max są kolegami z klasy. Piotrek obraził się na swojego kolegę, bo ten nie chciał mu podpowiadać na sprawdzianie z matematyki. Namówił więc znajomych, by naśmiewali się z pochodzenia jego rodziny i ich akcentu w wymowie. Na forum społecznościowym ubliżali jemu i jego rodzinie.

MATERIAŁ DLA UCZNIÓW

Natknąłeś(-aś) się w interencje na coś, co wzbudziło w Tobie trudne uczucia, przywołało nieprzyjemne myśli? Sprawdź, jaki to miało skutek.

1. Jak się czujesz?

Zastanów się, jakie rozpoznajesz u siebie uczucia. Spróbuj je nazwać. Czy to strach, smutek, wstyd, niepokój, a może wyrzuty sumienia? Prawdopodobnie takie reakcje wywołało to, co zobaczyłeś(-aś). Jeśli są to obrazy lub opisy przemocy, to naturalne jest, że się przestraszysz, poczujesz złość, wstyd, smutek lub doświadczysz innych trudnych emocji.

2. Co zostało w Twojej pamięci?

Zapewne jakiś obraz albo tekst wzbudził w Tobie nieprzyjemne uczucia. Często zapamiętujemy coś na dłużej, jeśli wywołało to w nas silne emocje.

3. Porozmawiaj z osobą dorosłą

Powiedz dorosłemu o swoich doświadczeniach. Nie zostawiaj w głowie złych myśli, odczuć. Poproś o pomoc w zrozumieniu treści, które zobaczyłeś(-aś). Nauczyciel, rodzic czy opiekun pomoże Ci zrozumieć, co właściwie widziałeś(-aś). Osoby, które umieszczają szkodliwe treści w internecie, nie dbają o to, jakie przykre konsekwencje wywoła w innych to, co opublikowały.

4. Zrób coś!

Działanie pomaga. Zastanów się razem z dorosłymi, co można zrobić z tym, co widziałeś(-aś). Dlaczego z dorosłymi, a nie z rówieśnikami? By nie pokazywać kolejnym osobom szkodliwych treści i nie wywoływać w nich trudnych emocji. Na szczęście są instytucje i specjaliści, którym można zgłosić nielegalne treści w internecie.

● KARTA PRACY NR 2

I. Zapoznaj się ze stroną internetową Dyzurnet.pl (<https://dyzurnet.pl/>). Odpowiedz na dwa pytania:

1. W jaki sposób można zgłosić nielegalne treści do Zespołu Dyzurnet?

.....

2. Czy można tam zgłaszać treści tylko za zgodą rodziców?

.....

II. Wypisz trzy najczęściej odwiedzane przez Ciebie miejsca w internecie. Spróbuj znaleźć na tych stronach sposób zgłaszania treści, sytuacji niebezpiecznych (czasem można to zrobić poprzez zakładkę „Polityka prywatności”). Jeśli nie udało Ci się wskazać takiego miejsca na stronie – zastanów się, czy jest ona bezpieczna.

Adres Twojej ulubionej strony internetowej	Czy znalazłeś(-aś) na stronie informację o możliwości zgłaszania sytuacji niebezpiecznych, nadużyć?
1.	
2.	
3.	

Państwowy Instytut Badawczy NASK

NASK jest Państwowym Instytutem Badawczym nadzorowanym przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów. Prowadzi badania naukowe i prace rozwojowe na rzecz bezpieczeństwa systemów sieciowych, a także nad technologiami opartymi na najnowocześniejszych rozwiązaniach, wykorzystujących sztuczną inteligencję i zaawansowaną analizę danych. NASK na mocy ustawy o Krajowym Systemie Cyberbezpieczeństwa pełni zadania jednego z trzech Zespołów Reagowania na Incydenty Komputerowe (CSIRT) poziomu krajowego. Instytut realizuje strategiczne programy z obszaru cyfryzacji Polski, a także prowadzi rejestr domeny .pl, w którym znajduje się ponad 2,6 mln domen. NASK wypełnia misję edukacyjną, ekspercką i popularyzatorską na rzecz podnoszenia poziomu kompetencji cyfrowych oraz świadomości bezpieczeństwa użytkowników sieci.

Program Ogólnopolska Sieć Edukacyjna (OSE) jest realizowany przez Państwowy Instytut Badawczy NASK pod nadzorem Kancelarii Prezesa Rady Ministrów i współfinansowany z Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa (POPC) na lata 2014–2020. OSE to program publicznej sieci telekomunikacyjnej, dającej szkołom w całej Polsce możliwość podłączenia szybkiego, bezpłatnego i bezpiecznego internetu. W ramach programu OSE prowadzone są także działania edukacyjno-informacyjne, promujące zasady bezpiecznego korzystania z technologii cyfrowych. Więcej informacji na stronach: www.ose.gov.pl oraz www.it-szkola.edu.pl.

NASK – współtworzymy rewolucję cyfrową w Polsce!

Kontakt

ul. Kolska 12, 01-045 Warszawa
+48 22 182 55 55
ose@nask.pl
ose.gov.pl

NASK

